

Конспект за държавен изпит по Гражданскоправни науки

I

1. Обективно гражданско право. Частно и публично право, гражданско и търговско право. Система на гражданското право. Особености на гражданскоправните източници, видове. Гражданскоправни норми – видове. Действие на гражданскоправните норми. Норми на международното частно право.
2. Правоотношения в гражданското право – понятие и видове. Правоотношения във вещното право. Облигационни отношения. Семейни правоотношения. Правоотношения в търговското право. Трудови правоотношения. Граждански субективни права – понятие и видове.
3. Физически лица. Режим на правоспособността в гражданското, търговското и трудовото право. Дееспособност – понятие и видове. Поставяне под запрещение. Безвестно отсъствие и обявяване на смърт. Настойничество и попечителство.
4. Юридически лица – понятие, видове. Системи на образуване. Преобразуване, прекратяване и ликвидация на юридически лица.
5. Юридически лица с нестопанска цел.
6. Търговски дружества – понятие и видове. Учредяване. Недействителност. Решения на органите на управление и тяхната отмяна.
7. Събирателно и командитно дружество. Обща характеристика и учредяване. Вътрешни отношения – права и задължения на съдружниците. Управление и представителство. Отговорност.
8. Дружество с ограничена отговорност. Обща характеристика и учредяване. Капитал – понятие и изменение. Дялове. Членство – съдържание. Придобиване, прехвърляне и прекратяване на членство. Управление. Еднолично дружество с ограничена отговорност.
9. Акционерно дружество. Понятие, характеристика, системи за учредяване. Права и задължения на акционерите. Управление и представителство. Еднолично акционерно дружество. Холдинг.
10. Капитал на акционерното дружество. Акции – понятие и сделки с акции. Права и задължения на акционерите. Облигации – понятие и видове. Права на облигационерите. Конвертиране на облигации в акции.
11. Обекти на правоотношенията – понятие и видове. Вещи, видове вещи. Нематериални блага. Пари и ценни книжа. Търговско предприятие. Наследство. Работна сила.
12. Придобиване и изгубване на права. Правоприемство – понятие и видове. Първично и производно придобиване. Правоприемство в трудовото право.

13. Правни сделки. Понятие. Отлика от други юридически факти. Видове сделки. Съдържание и форма на сделките. Тълкуване. Търговски сделки – понятие и видове.
14. Недействителност на сделките – понятие и видове. Нищожни сделки – понятие и основания. Привидни и прикрити сделки. Унищожяеми сделки – понятие и основания. Предявяване на недействителността. Имуществени последици.
15. Особени случаи на недействителност. Относителна недействителност. Висяща недействителност. Частична недействителност. Особености на недействителността на търговските сделки. Особености на недействителността на трудовия договор.
16. Представителство – понятие и видове. Представителство в гражданското право – възникване и прекратяване. Косвено представителство. Представителство в търговското право – понятие и видове. Представителство в трудовото право. Действие от чуждо име без представителна власт.
17. Срокове в гражданското право. Давностни, преклузивни, рекламационни срокове. Начало и край на сроковете. Спиране и прекъсване на давностните срокове. Действие на изтеклата давност. Прилагане на давността.
18. Право на собственост – същност и видове. Способи за придобиване на собствеността. Ограничения на собствеността. Отчуждаване.
19. Съсобственост – понятие и видове. Възникване и прекратяване. Отношения между съсобствениците. Етажна собственост.
20. Вещни права върху чужда вещ. Право на строеж, надстройкаване и пристрояване. Право на ползване. Сервитути.
21. Защита на вещните права – видове. Разграничение между петиторна и посесорна защита. Петиторна защита. Ревандикационен и негаторен иск. Иск за установяване на граници.
22. Владение и държане. Същност. Видове владение. Права на подобрителя върху чужд имот. Защита на владението и държането.
23. Кадастър и имотен регистър. Актове за недвижими имоти. Вписване.
24. Договор – понятие и видове. Особености на договора в облигационното, търговското и трудовото право. Сключване на договора и преддоговорни отношения. Предварителен договор. Договор в полза на трето лице, обещаване действие на трето лице.
25. Изпълнение – същност и страни. Предмет на изпълнението. Време и място на изпълнението. Право на задържане в гражданското и търговското право. Възражение за неизпълнен договор. Суброгация.
26. Неизпълнение – същност и форми. Невиновна невъзможност за изпълнение – фактически състав и последици. Причини за неизпълнението, за които длъжникът отговоря и последици от виновното неизпълнение. Забава на длъжника и на кредитора.
27. Гражданска отговорност за вреди. Понятие. Видове вреди. Отговорност за вреди при неизпълнение на договор и при непозволено увреждане. Обезщетение за вреди. Граници на гражданската отговорност. Неустойка, задатък, отметнина.

28. Прекратяване на облигационното отношение – основания и обща характеристика. Прихващане на насрещни задължения. Подновяване. Разваляне на договор. Други основания за погасяване на облигационните отношения.
29. Промяна на субектите на облигационното отношение. Прехвърляне на вземане. Поемане на задължения – видове.
30. Множество кредитори и длъжници. Разделност и солидарност. Видове солидарност. Неделимост.
31. Защита на кредитора. Отговорност на длъжника с имуществото му. Упражняване правата на длъжника от кредитора. Отменителен иск.
32. Лични обезпечения – обща характеристика. Поръчителство. Менителнично поръчителство. Банкова гаранция.
33. Реални обезпечения – обща характеристика. Залог в гражданското право. Залог в търговското право. Особен залог. Договорна ипотека. Специализация. Сключване. Форма. Вписване. Законна ипотека. Вписване. Действие.

II

34. Договори за възмездно придобиване на права. Продажба. Обща характеристика и видове. Задължения на страните. Отговорност на продавача при евикция и за недостатъци. Продажба на наследство. Търговска продажба – особености. Международна продажба на стоки. Договор за прехвърляне на имот срещу издръжка и гледане.
35. Дарение. Отграничения. Видове. Сключване и форма на договора. Тежест при дарението. Отмяна на дарението. Спонсорство.
36. Наемни отношения. Договор за наем. Пренаемане, прекратяване на наемното отношение. Лизинг – понятие и видове.
37. Заем. Заем за послужване. Заем за потребление. Банков кредит.
38. Влог. Правилен влог и неправилен влог. Банков влог. Влог в публичен склад.
39. Изработка – обща характеристика, отграничения. Сключване и действие на договора за изработка. Особенности на прекратяване на изработката.
40. Мандатни отношения. Поръчка. Комисионен договор. Спедиционен договор.
41. Договори за дружество. Договор за гражданско дружество. Дружество със съучастие. Консорциум.
42. Договор за превоз – обща характеристика и видове. Превозни документи. Задължения на страните. Отговорност.
43. Застраховки – понятие и видове. Застрахователен риск и застрахователно покритие. Застрахователен договор. Застрахователно обезщетение.
44. Имуществено застраховане. Застраховка „Гражданска отговорност“ и професионални застраховки. Лични застраховки.
45. Менителници и чекове. Понятие, видове менителнични ефекти. Издаване, прехвърляне, предявяване и приемане. Менителнични искове и възражения. Правоотношения по чека. Издаване и плащане. Регресни права.

46. Непозволено увреждане – обща характеристика. Отграничения. Генералния деликт. Отговорност за лични виновни действия. Отговорност за вреди, причинени от другото. Отговорност за вреди, причинени от вещи. Отговорност на държавата и общините за вреди.
47. Неоснователно обогатяване. Понятие и видове фактически състави. Понятието „основание“ при неоснователното обогатяване. Връщане на даденото без основание, при отпаднало и несъществуващо основание. Правни последици от неоснователното обогатяване.
48. Авторското право и сродните му права. Използване на произведения. Защита на авторското право.
49. Права върху обекти на индустриалната собственост – търговски марки, промишлени образци и др. Защита. Договор за лицензия.
50. Брак – обща характеристика. Сключване на брак. Лични и имуществени отношения между съпрузите. Имуштественоправни режими. Брачен договор.
51. Прекратяване на брака. Основания. Развод по взаимно съгласие и по исков ред. Унищожаване на брака. Брачен процес.
52. Произход. Установяване и оспорване. Припознаване. Осиновяване – условия и производство. Действие и прекратяване на осиновяването.
53. Родителски права и задължения. Съдържание. Закрила на детето. Представителство и попечителско съдействие. Ограничаване и лишаване от родителски права.
54. Наследяване – понятие и видове. Наследство. Откриване на наследство. Приемане и отказ от наследство. Отговорност на наследниците. Отношения между сънаследници.
55. Наследяване по закон. Кръг на наследниците. Ред за наследяване. Основни правила за наследяване по закон.
56. Наследяване по завещание. Завещание. Понятие. Видове. Форма и съдържание на завещанието. Запазена и разполагаема част.
57. Делба. Доброволна делба. Съдебна делба. Делба, извършена приживе.

III

58. Основни начала на гражданския процес. Същност, видове, система. Диспозитивно, състезателно и служебно начало. Проявление на основните начала в различните производства и отделни техни фази.
59. Страни в исковото производство – понятие и видове. Процесуална правоспособност и дееспособност. Процесуална легитимация. Процесуално представителство.
60. Иск и право на иск. Същност на иска. Видове искове. Характеристика и съдържание на правото на иск. Процесуални предпоставки.

61. Подведомственост – понятие. Подсъдност – понятие. Родова, местна и функционална подсъдност. Правно значение на подведомствеността и подсъдността.
62. Предявяване на иска. Искова молба и проверка на редовността ѝ. Правни последици от предявяването на иска. Основание и петитум. Предмет на делото. Правна квалификация. Частичен иск.
63. Разглеждане на делото. Съдебни заседания. Спиране и прекратяване на делото.
64. Усложнения във връзка със страните. Другарство – понятие и видове. Особенности на съдебното решение при наличието на другарство и последиците при обжалването му. Встъпване и привличане. Главно встъпване.
65. Обективно съединяване на искове – понятие и видове. Насрещен иск и възражение за прихващане. Обратен иск. Инцидентен установителен иск. Съдебно решение при обективно съединяване на искове.
66. Доказване в исковия процес. Понятие и видове доказване. Предмет и обseg на доказване. Тежест на доказване.
67. Доказателствени средства – понятие и видове. Обяснения на страните. Свидетелски показания и ограниченията им. Писмени доказателства, тяхната доказателствена сила и оспорване. Веществени доказателства. Вещи лица.
68. Процесуални действия на разпореждане с иска. Оттегляне и отказ от иск. Изменение на иск. Съдебна спогодба.
69. Съдебни актове. Определения и разпореждания. Обжалване на определенията и разпорежданията. Решение. Постановяване и стабилитет на съдебното решение.
70. Видове решения. Решение при признание на иска. Неприсъствено решение.
71. Правни последици на съдебното решение. Сила на пресъдено нещо. Зачитане. Конститутивно действие. Изпълнителна сила.
72. Пороци на решението, отстраними от постановилия го съд. Поправка на очевидна фактическа грешка. Тълкуване на неясно решение. Допълване на непълно решение.
73. Порочни съдебни решения. Нищожни решения. Недопустими решения. Неправилни решения.
74. Въззивно обжалване на съдебното решение. Правото на въззивна жалба и неговото упражняване. Насрещна жалба. Производство. Решения по жалбата.
75. Касационно обжалване: формални ограничения на допустимостта на касационното обжалване (чл. 280, ал. 3 ГПК), критерии за прилагане на селективния способ за очертаване приложното поле на касационното производство.
76. Касационни основания. Особенности на производството пред касационна инстанция при първо и второ по ред разглеждане на делото от тази инстанция.
77. Отмяна на влязло в сила решение по чл. 303 ГПК. Процесуална легитимация и срокове за образуване на производството. Основания. Отмяна на влязло в сила решение по молба на трето лице. Производство и последици на решението на ВКС. Отмяната по чл. 304 ГПК.

78. Особени иски производства по търговските спорове, колективните иски и бързите производства.
79. Индивидуално принудително изпълнение. Право на принудително изпълнение и неговата характеристика. Изпълняемо право. Изпълнителен лист. Органи на принудителното изпълнение, страни и участници в изпълнителния процес. Изпълнителни основания.
80. Заповедно производство.
81. Способи за принудително изпълнение на парични притезания. Изпълнение върху недвижим имот. Изпълнение върху движима вещ. Изпълнение върху вземане. Изпълнение върху ценни книги. Изпълнение върху дял на длъжника от търговско дружество. Изпълнение върху обособена част от предприятие. Изпълнение върху права на длъжника върху обекти на индустриална собственост.
82. Способи за принудително изпълнение на непарични задължения. Изпълнение на задължение за предаване на движима вещ. Въвод във владение. Изпълнение на заместими и незаместими престации. Изпълнение на задължение за бездействие. Изпълнение на задължение за предаване на дете.
83. Защита на длъжника, вискателя, наддавача и на трети лица в изпълнителния процес при процесуална и материалноправна незаконосъобразност на процеса. Имуществената отговорност по чл. 441 ГПК.
84. Обща характеристика на производството по несъстоятелност. Решение за откриване на производството. Последици. Попълване на масата на несъстоятелността. Предявяване, приемане и оспорване на вземанията. Органи в производството по несъстоятелност. Компетентност.
85. Оздравително производство. План за оздравяване. Съдържание. Легитимация и срок за предявяване. Разглеждане и приемане на плана от събранията на кредиторите. Утвърждаване на оздравителния план от съда. Последици. Прекратяване на производството при утвърден от съда оздравителен план. Възобновяване на производството при неизпълнение на утвърдения план.
86. Решение за обявяване в несъстоятелност. Осребряване и разпределяне на осребреното имущество. Приключване на производството по несъстоятелност. Възобновяване.
87. Обезпечително производство. Цел и функции на обезпечаването на иска. Обезпечаването на бъдещ и на предявен иск. Развитие и приключване на производството.
88. Охранителни производства. Характеристика и общи правила. Нотариални производства. Регистърно производство.
89. Арбитраж – понятие и характеристика. Видове арбитраж. Арбитражно споразумение. Арбитражно производство. Изпълняемост на арбитражните решения. Признаване и отмяна на арбитражни решения.

Конспектът е утвърден от Министъра на образованието и науката и Министъра на правосъдието.